

kun omfatter 19 kommuner. Det samlede indbyggertal i undersøgelsesområdet udgjorde pr. 1. juli 1968 i alt 166.647 indbyggere.

Odense-undersøgelsen blev behandlet af kommissionen i efteråret 1968 og udsendt til kommunerne i januar 1969. Undersøgelsen omfatter ialt 14 kommuner, Odense købstadkommune samt 13 sognekommuner: Dalum, Sanderum, Paarup, Allesø-Næsbyhovedbroby, Lumby, Fjordager, Fraugde, Allerup-Davinde, Årslev, Stenløse-Fangel, Brændekilde-Bellinge, Korup-Ubberud og Langeskov kommuner. Området havde pr. 1. juli 1968 i alt 170.033 indbyggere.

Århus-undersøgelsen er behandlet af kommissionen på møder i januar og februar måned 1969 og udsendt til kommunerne etapevis. 1. del af undersøgelsen blev udsendt den 22. januar. 2. del den 12. februar og 3. del den 21. februar 1969. Undersøgelsen omfatter i alt 22 kommuner, Århus købstadkommune samt 21 sognekommuner: Vejby-Risskov, Hasle, Aaby, Brabrand-Årslev, Viby, Holme-Tranbjerg, Beder-Malling, Maarslet, Ormslev-Kolt, Hørning, Harlev-Framlev, Borum-Lyngby, Tilst-Kasted, Sabro-Fårup, Lading, Hinnerup, Trige, Elev, Elsted, Hjortshøj-Egaa og Skødstrup kommuner. Undersøgelsesområdet samlede indbyggertal udgjorde pr. 1. juli 1968 i alt 227.817 indbyggere.

Undersøgelserne har vist fælles træk i de 3 byområders befolkningsmæssige og erhvervsmæssige udvikling, i kommunernes varetagelse af deres opgaver og deres økonomiske forhold, men der er dog i visse henseender forskel på de 3 storbyområder.

I Aalborg-Nørresundby-området har forholdene naturligt været præget af bydannelse på begge sider af fjorden. Vanskelighederne ved at passere fjorden var den oprindelige årsag til, at der nord for fjorden opstod en ny by, som i første række skulle fungere som en handelsmæssig filial af Aalborg, men som efterhånden udviklede sit eget erhvervsliv og gennemgik en udvikling, der i mange henseender mindede om udviklingen i landets øvrige byer. I de senere år har den befolkningsmæssige og erhvervsmæssige udvikling ændret billedet noget, og der er for hele det nordenfjordske område tendens til stadig mere udprægede kontakter over fjorden.

De kommunale grænser omkring Århus, Odense, Aalborg og Nørresundby kommuner er i sin tid trukket så snævert, at byerne kun har rådet over beskedne arealer til udvikling, og der er i årene før eller umiddelbart omkring århundredskiftet opstået forstadsbebyggelser i nabokommunerne. Der er i tidens løb gennemført ret betydelige indlemmelser i Århus, Odense og Aalborg kommuner, men ikke indlemmelser i et omfang, der har kunnet sik-

re byens udvikling inden for købstadens grænser. Forstadsområderne — der i Århus og Aalborg oprindeligt opstod som beboelseskvarterer for den mere velstående del af befolkningen — har været genstand for en betydelig udvikling, og flere af forstadskommunerne har nået et ret anseeligt indbyggertal. De betydeligste forstadskommuner findes i Århus og Aalborg-Nørresundby-området. Blandt kommunerne i Århus-området er Viby kommune den største med ca. 19.000 indbyggere, Holme-Tranbjerg og Vejby-Risskov kommuner har hver omkring 16.000 indbyggere, medens Aaby og Brabrand-Årslev kommuner er nået op på henholdsvis 12.200 og 10.200 indbyggere. Hasseri kommune ved Aalborg har ca. 13.400 indbyggere og Sundby-Hvorup kommune havde ligeledes ca. 13.400 indbyggere før sammenlægningen med Nørresundby købstadkommune, der selv havde knap 10.000 indbyggere. Forstadskommunerne ved Odense er gennemgående mindre, og ingen af disse kommuner har over 8.000 indbyggere.

Forstadsbebyggelserne har bredt sig til stadig flere kommuner, og i de allerseneeste år har byudviklingen nået en række nye kommuner i omegnen. Den forøgede velstand, den stigende motorisering og de bedre muligheder for at realisere ønsket om eget hus i en vis afstand fra bykernen er baggrunden for den spredning af bebyggelsen, der har sat sit afgørende præg på udviklingen i de 3 storbyområder.

Købstæderne i de 3 byområder har i de senere år haft faldende folketal, medens flere af forstadskommunerne har haft stagnerende folketal eller kun fået en beskedent andel i befolkningstilvæksten. En stadig stigende del af den kraftige vækst, der er foregået i de 3 store provinsby-områder, er tilfaldet omegnskommunerne eller forstadskommunerne, som ikke tidligere har været genstand for nogen særlig befolkningsudvikling.

Den overvejende del af de nye beboere i udviklingskommunerne er tilflyttere, og en væsentlig del af tilflytterne kommer fra købstaden eller de større forstadskommuner i byområdet. Det er hovedsagelig unge familier med børn under eller omkring den skolepligtige alder, der har slået sig ned i udviklingskommunerne, medens de ældre indbyggere udgør en stigende andel af befolkningen i købstaden og i de forstadskommuner, der har stagnerende folketal.

Bebyggelsen i udviklingskommunerne er præget af boligbyggeri, fortrinsvis parcelhusbyggeri, medens hovedparten af industri- og institutionsbyggeriet er koncentreret i købstaden og i visse af forstadskommunerne. Arealmangelen i købstaden har